

A photograph of three people walking away from the camera on a paved path in a park during autumn. The ground is covered in fallen orange and yellow leaves. The trees in the background have vibrant autumn foliage. A dark grey rectangular box is overlaid on the center of the image, containing white text. A small horizontal bar with blue and orange segments is located above the text box.

La promoció de l'autonomia personal

UT1

Contingut de la UT1

- **Conceptes claus: Autonomia personal i social**
 - Autodeterminació
 - La independència
 - Les habilitat d'autonomia personal o social
- **La dependència**
 - Graus de dependència
 - Factors que l'afavoreixen
 - Qualitat de vida
 - Discapacitat i dependència
- **La promoció de l'autonomia personal**
 - Prevenció de la dependència
 - Atenció de la dependència

1. Autonomia personal i social

Què és ser una persona autònoma?

1. Autonomia personal i social

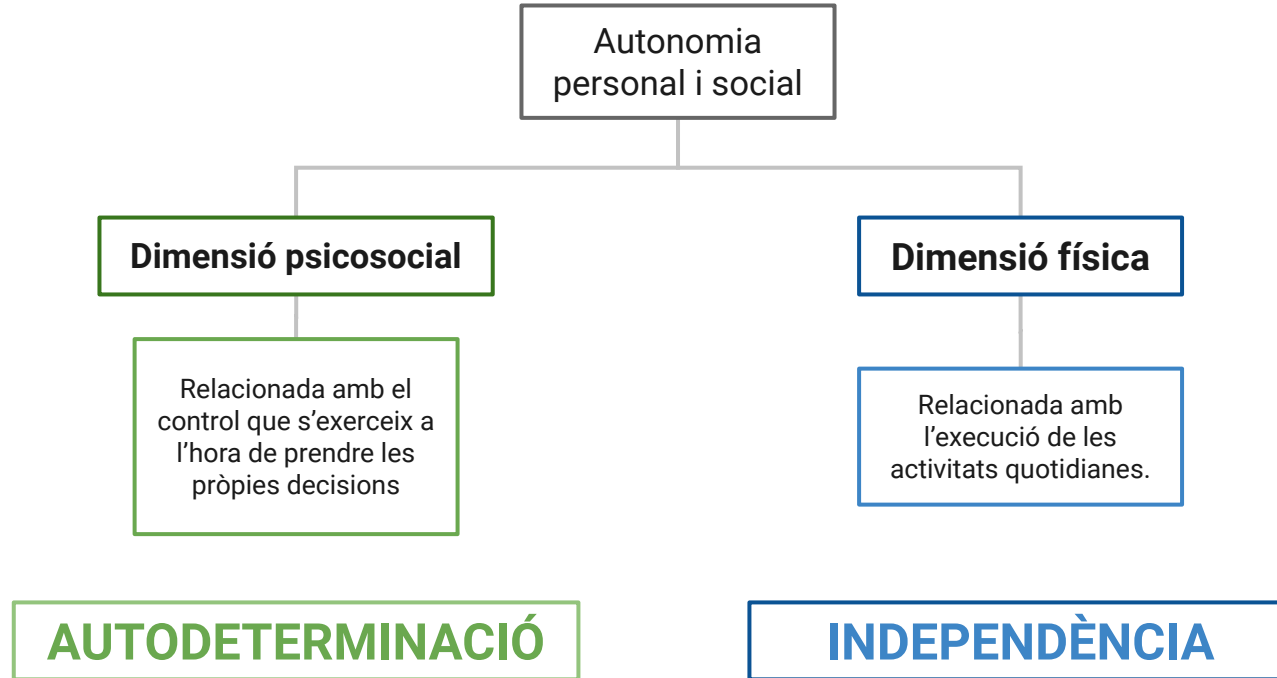

L'**autonomia personal i social** és la capacitat de cada persona de prendre, per iniciativa pròpia, decisions personals sobre com vol viure i, al seu torn, desenvolupar-se sense ajuda les activitats que li permetin fer-ho.

Quines paraules destacades d'aquesta definició?

-

1. Dimensions de l'Autonomia personal i social

1. Autonomia personal i social

Les capacitats d'autonomia personal i social permeten a l'ésser humà donar resposta a les **necessitats** a les que es va afrontant al llarg de la vida...

Què és una necessitat? [Concepto de necesidad humana - YouTube](#)

Quines necessitats creus que tenim?

Són totes igual d'importantes? Creus que és important prioritzar unes davant les altres?

Coneixes a Abraham Maslow?

1. Autonomia personal i social

Ell és Abraham Maslow

Maslow's hierarchy of needs

PIRÁMIDE DE MASLOW

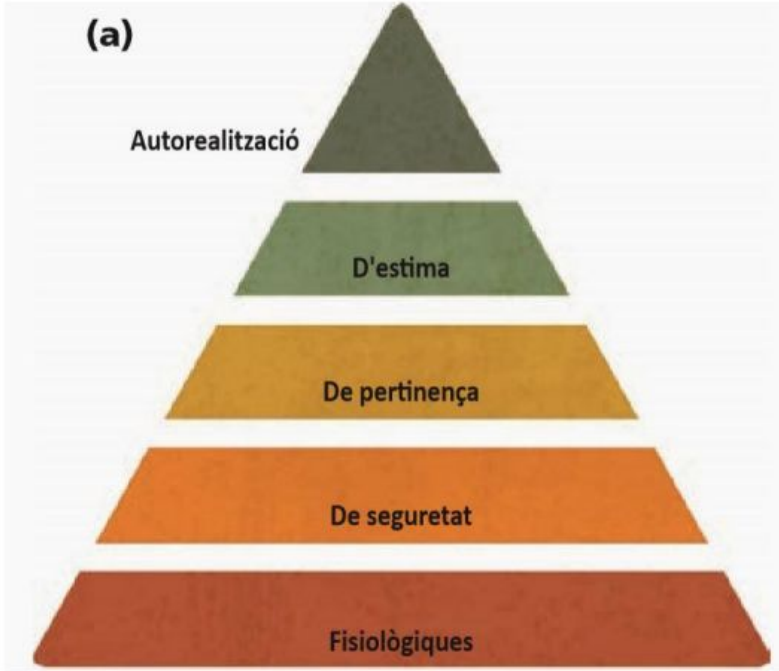

L'èsser humà i les seves necessitats

Teories sobre les necessitats

Teories clàssiques

- **Piràmide de necessitats de Maslow:**

- **Adaptació de Kalish:**

1.1. L'autodeterminació

L'**autodeterminació** és la capacitat i el dret d'una persona per actuar lliurement i prendre les pròpies decisions, assumint els riscos que n'hi derivin.

Que passa quan hi ha una falta de autodeterminació?

L'autodeterminació s'ha d'interpretar a partir de dues atribucions complementàries:

- **L'autodeterminació com a capacitat** → Competència per prendre decisions i ser responsable de les mateixes.
- **L'autodeterminació com a dret** → Independent de la capacitat de la persona, el dret real de que podrà tenir un projecte professional propi i exercir el màxim control sobre aquest projecte.

Quines persones creus que s'enfronten a més limitacions d'autodeterminació?

1.1. L'autodeterminació

Hem de partir de la idea de que totes les persones tenen el potencial per desenvolupar l'autodeterminació

El nostre objectiu → orientar a potenciar-la i permetre, en la mesura en què puguin, que siguin elles les que decideixen i triïn la manera en què volen viure

1.1. L'autodeterminació

La Llei 39/2006, de 14 de desembre, de Promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència té per objecte atendre les necessitats de les persones que, pel fet de trobar-se en una situació d'especial vulnerabilitat, requereixen suports per desenvolupar les activitats de la vida diària, aconseguir més autonomia personal i poder exercir plenament els drets de ciutadania

LLEI DE DEPENDÈNCIA

Act. 1.

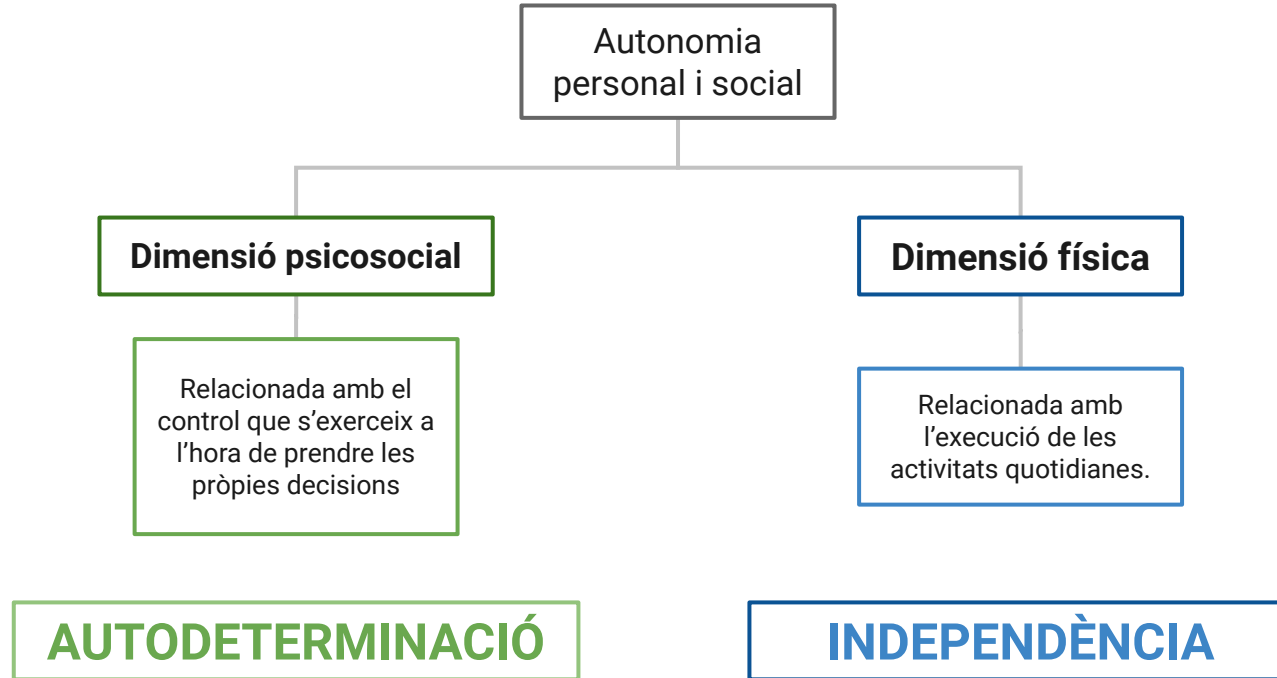

Els drets de les persones en situació de dependència

La Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a persones en situació de dependència, en l'article 4, reconeix el dret a:

- Rebre, en termes comprensibles i accessibles, informació completa i continuada relacionada amb la seva situació de dependència.
- Participar en la formulació i aplicació de les polítiques que afectin el seu benestar, ja sigui a títol individual o mitjançant una associació.
- Decidir, quan tinguin capacitat d'obrar suficient, sobre la tutela de la seva persona i béns, en cas de pèrdua de la capacitat d'autogovern.
- Decidir lliurement sobre l'ingrés en un centre residencial.
- Exercir plenament els seus drets jurisdiccionals en el cas d'internaments involuntaris, garantint-se un procés en què les parts puguin debatre les seves posicions divergents i al·legar el que convingui als interessos respectius.
- Exercir plenament els seus drets patrimonials.

1. Dimensions de l'Autonomia personal i social

1.2. La independència

La **independència** és la capacitat de la persona de dur a terme les activitats de la vida diària per ella mateixa i sense l'ajuda de les altres.

Les **activitats de la vida diària** (AVD) engloben tots els actes en què s'organitza la vida quotidiana de les persones.

Segons els grau d'autonomia s'estableixen tres categories:

- **AVDB (bàsiques)** → fonamental per assolir un nivell d'autonomia elemental
- **AVDI (Instrumentals)** → es necessita un nivell d'autonomia més alt. Són necessàries per adaptar-se al medi i integrar-s'hi.
- **AVDA (avançades)** → Tenen a veure amb l'estil de vida, permeten a la persona de gaudir d'una bona qualitat de vida.

La independència es pot veure afavorida,
obstaculitzar i/o impedita per les condicions
de l'entorn

[La diseñadora mexicana que superó su discapacidad a fuerza de tesón y estilo - YouTube](#)

1.3. Les habilitats d'autonomia personal i social

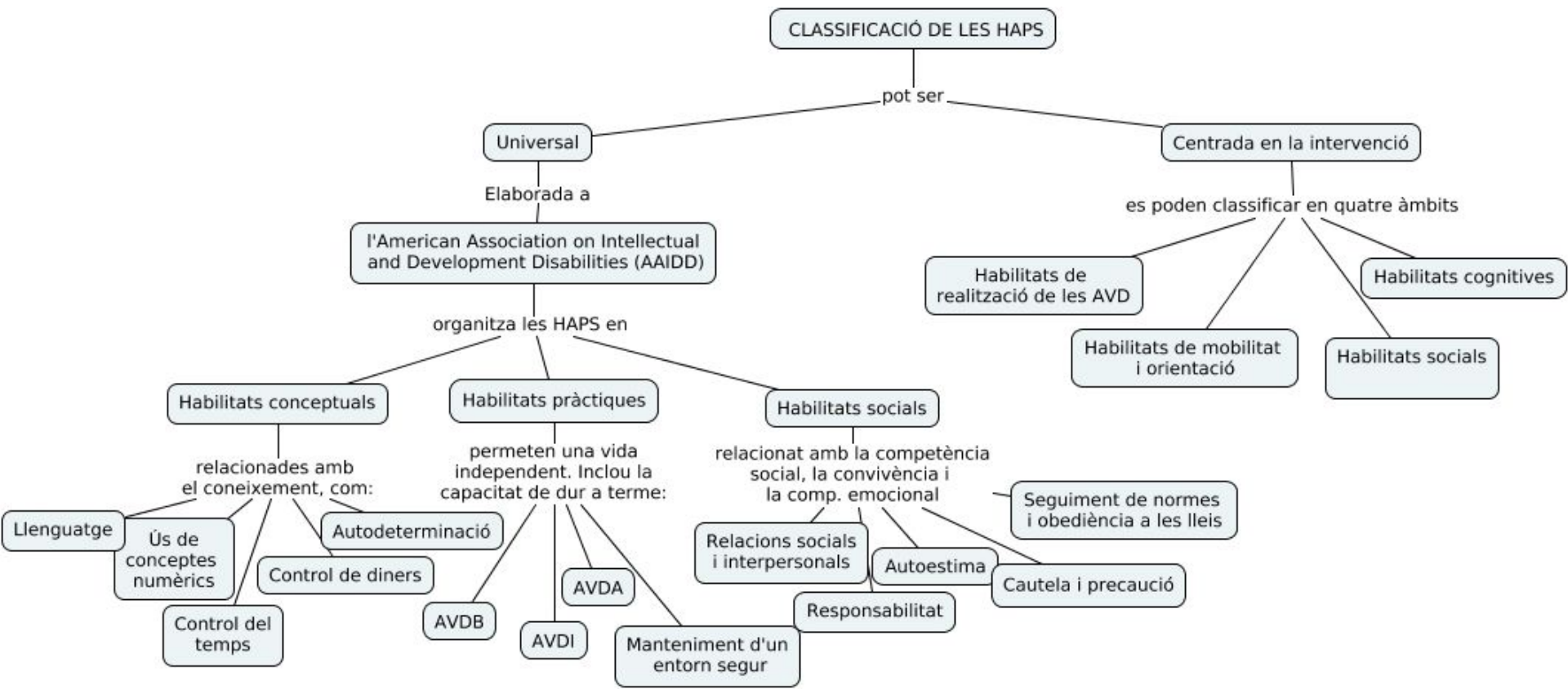

Per poder prendre decisions, actuar lliurement i desenvolupar de manera autònoma les activitats de la vida diària, cal disposar d'una sèrie d'habilitats d'autonomia personal i social

Les **habilitats d'autonomia personal i social (HAPS)** són les capacitats, conductes i destreses de què disposa una persona per funcionar en la vida diària.

Classificació de les HAPS

Proposta de la 9a edició del manual de l'AAIDD

L'any 1992, l'AAIDD va publicar la 9a edició del seu manual, en què proposava una classificació de les HAPS en deu àrees. Aquesta classificació ha estat, i continua sent, àmpliament utilitzada:

- **Àrea de l'autocura.** Inclou totes les habilitats relacionades amb l'autonomia en l'acondicionament, els àpats, la higiene i l'aspecte físic.
- **Àrea de l'autodirecció.** Comprèn les habilitats relacionades amb l'autoregulació del comportament propi: les eleccions personals, el seguiment d'horaris, la finalització de les tasques exigides, la sollicitud d'ajuda quan se'n necessita, etc.
- **Àrea de la comunicació.** Engloba les capacitats per comprendre i transmetre informació per mitjà de la conducta i les destreses comunicatives elementals.
- **Àrea de les habilitats acadèmiques funcionals.** Abasta els aprenentatges escolars instrumentals, com la lectura, l'escriptura, el càlcul, el coneixement de l'entorn, etc.
- **Àrea de les habilitats socials.** Es tracta d'habilitats requerides per al desenvolupament i la participació en la societat.
- **Àrea de l'oci i del temps lliure.** Es refereix a l'elecció i participació en propostes d'oci o ocupació del temps lliure.
- **Àrea de la salut i la seguretat personal.** Incorpora habilitats relacionades amb el manteniment de la salut, com ara: hàbits saludables, revisions mèdiques o prevenció d'accidents, etc.
- **Àrea del treball.** Engloba les habilitats relacionades amb el desenvolupament d'una feina i tot el que comporta: compliment d'horaris, acabament de tasques, acceptació de crítiques, etc.
- **Àrea de la utilització de la comunitat.** La constitueixen les habilitats referides al bon ús dels recursos de la comunitat, com ara transports, establiments, àrees recreatives, serveis mèdics, etc.
- **Àrea de la vida a la llar.** Inclou un conjunt ampli d'habilitats que permeten l'autonomia a casa: preparació d'àpats, manteniment de l'ordre i la neteja, cura de la roba, etc.

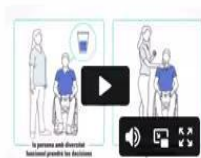
VIDEO

Filtro ▾

Buscar recurso

ANIMACIÓ. Les prestacions econòmiques d'atenció a la dependència.

ANIMACIÓ. L'assistència personal.

VÍDEO. Activitats de acompanyament.

ANIMACIÓ. La salut de la cuidadora o cuidador.

ANIMACIÓ. La promoció de l'autonomia personal.

ANIMACIÓ. Autonomia personal i dependència.

ANIMACIÓ. La prevenció de la dependència.

Unidad 2 - L'aprenentatge de les HAPS en persones en situació de vulnerabilitat

Activitat pràctica

1. Fes una llista de 20 ADV que fas tu a la teva vida quotidiana.
2. Dona la llista a la teva companya i classifica la nova llista segons siguin AVDB, AVDI, AVDA
3. Posa en comú amb la teva companya la teva classificació

TASCA 1.

Autonomia- Heteronomia
Dependència- Independència

Una persona que no és autònoma en algún, o diversos aspectes de la seva vida, és una persona:_____

Autonomia - Dependència

2. La dependència

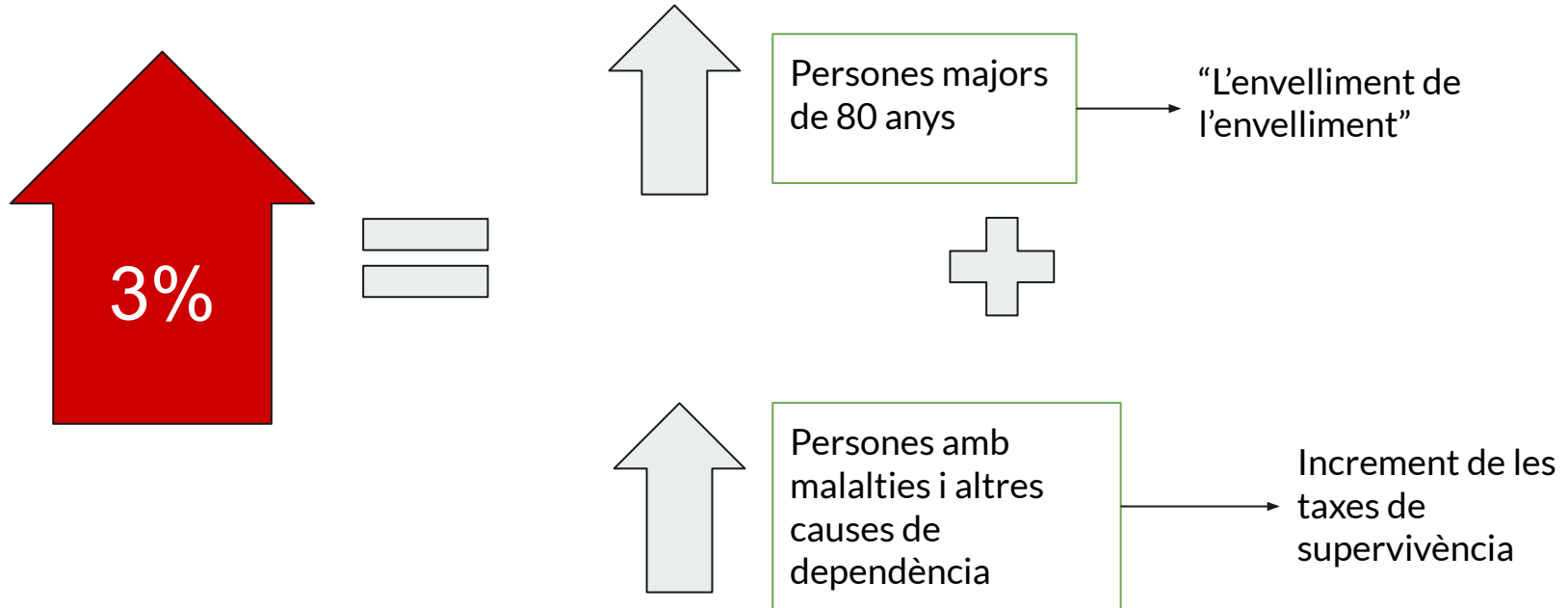

La **dependència** és l'Estat de caràcter permanent en que es troben les persones que requereixen ajuda d'altres per dur a terme activitats de la vida diària o altres actes per a l'autonomia personal

Altres consideracions:

- Està relacionada amb la dificultat per desenvolupar les AVD i altres aspectes relacionats amb la autodeterminació
- És multicausal: malaltia, discapacitat, envelliment...
- Segons la funció afectada pot ser física, social, intel·lectual o mental
- Té un caràcter permetent

La situació de la dependència a l'Estat Espanyol

2. La dependència. Graus de dependència.

Llei 39/2006

Perquè volem conèixer el grau de dependència?

Barems de valoració dels graus i el nivell de dependència:
<https://www.boe.es/eli/es/rd/2011/02/11/174>

2.2. Els SUPORTS com a mitjà per atenuar la dependència

Moltes persones amb limitacions en diferents àrees poden millorar el nivell d'autonomia amb unes ajudes o suports que els permetin desenvolupar les funcions que la dependència els limita

Un **suport** és qualsevol recurs que es pot activar per permetre a una persona en situació de dependència, en la mesura de les seves possibilitats, incrementar funcionalment l'autonomia.

2.2. Els SUPORTS com a mitjà per atenuar la dependència

Recursos de suport:

1. Productes de suport:

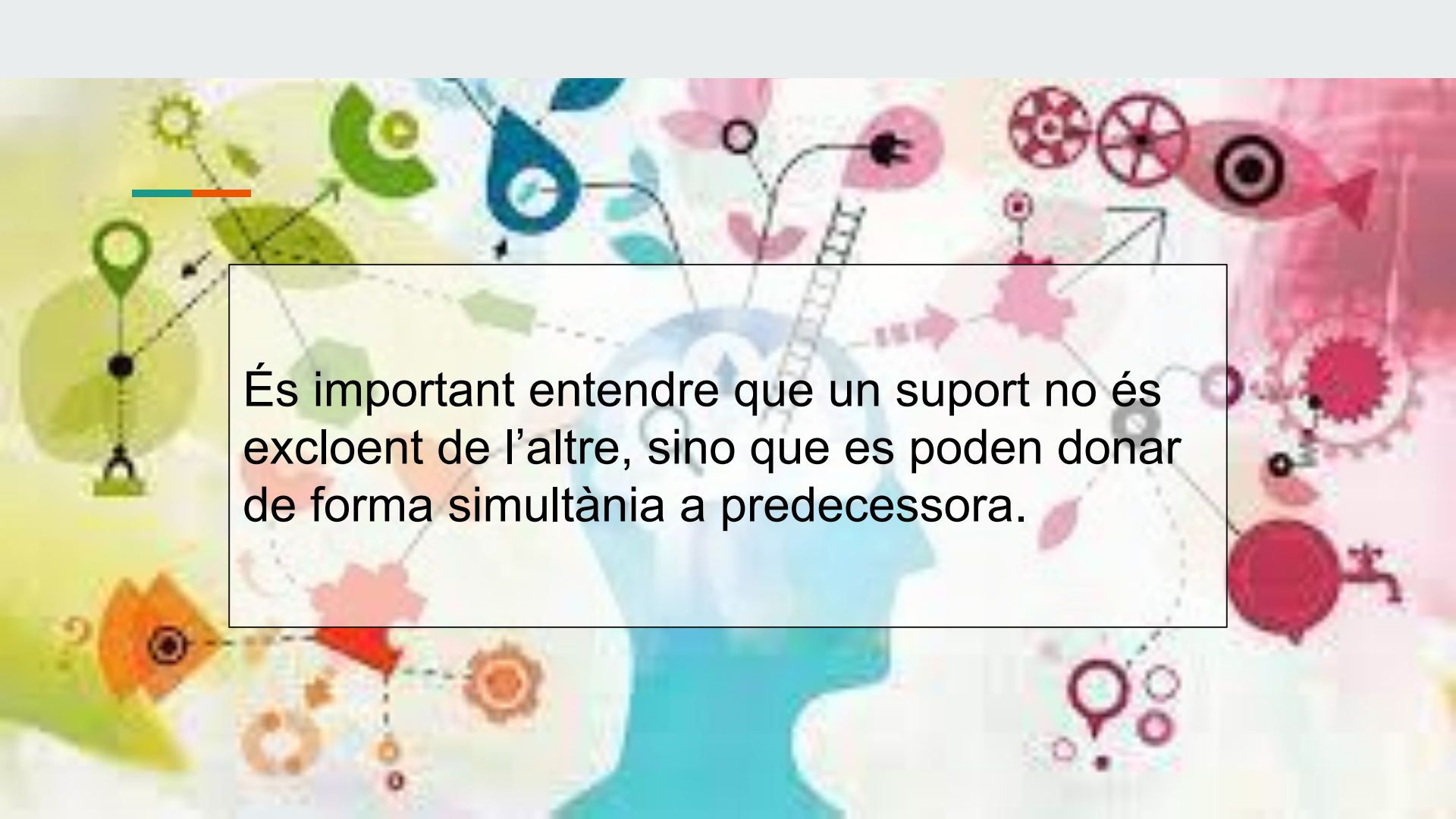

2. Ajudes personals:

3. Tècniques i metodològiques

És important entendre que un suport no és excloent de l'altre, sino que es poden donar de forma simultània a predecessora.

2.2. Els suports com a mitjà per atenuar la dependència

Abans de recomenar o aplicar un tipus de suport o un altre és important fer un bon **estudi de cas** per:

1

Identificar quins suports calen. Els suports depenen de les necessitats de la persona i les possibilitats de l'entorn. Per tant, són **individuals** i estan **subjectes als canvis** en la vida o en l'entorn a la persona.

Determinar la intensitat requerida per cada suport. Per tant, el suport es pot aplicar de forma:

2

- **Intermitent.** Només s'ofereix quan cal, de forma ocasional
- **Limitat.** S'aplica de forma contínua, però durant un cert temps.
- **Extens.** L'ús és regular en el temps, sense limitació temporal
- **Generalitzat.** S'aplica de manera intensiva, en diferents entorns i sense limitació temporal, i es pot arribar a mantenir tota la vida

Establím conclusions....

- Existeixen diferents graus de dependència.
- Procés de valoració llarg i complicat
- Tenir en compte les característiques individuals de les persones a l'hora d'aplicar un sistema de suport
- Important valorar la intensitat en la que aplicam una ajuda o suport
- És necessari un procés de valoració continu
- Existeixen diferents recursos de suport que es poden aplicar de forma simultànea
- Escales de valoració per conèixer el grau de dependència
- La dependència té un caràcter permanent

2.3. Factors que afavoreixen la dependència

- **FACTORS FÍSICS** → Afecten directament a les persones
 - Deteriorament dels sistemes biològics orgànics o del seu funcionament, per envelliment o per malalties
 - Problemes relacionats amb la mobilitat o absència de prou força que pot provocar accidents o caigudes
 - Limitacions sensorials, especialment visto o oïda
 - Les malalties cròniques. Poden ser incapacitants com 'artrosi, o la malaltia pulmonar obstructiva (MPOC), i altres malalties que afectin al funcionament diari
 - Consum de fàrmacs i drogues, que poden facilitar l'assumpció de conductes de risc
- **FACTORS PSÍQUICS** → Solen afectar la capacitat d'autodeterminació, i pot ser per:
 - Discapacitat intel·lectual
 - Trastorns cognitius (demència)
 - Trastorn de l'estat d'ànim (depressió)
 - Malalties mentals
- **FACTORS CONTEXTUALS** → També afecten a la dependència agreujant-la o atenuant-la:
 - L'ambient físic. Te a veure amb l'accessibilitat, les condicions d'accessibilitat a l'edifici i a l'entorn urbà
 - L'ambient social. Inclou la disponibilitat i qualitat de la xarxa de suport de la que disposa la persona, les conductes de sobreprotecció, els estereotips, la disponibilitat de recursos socials...
 - La situació econòmica. Facilita i dificulta l'accés a recursos

2.4. Dependència i qualitat de vida

Autonomia i qualitat de vida són conceptes relacionats

Manca de autonomia Manca qualitat de vida

Una persona en situació de dependència experimenta qualitat de vida quan:

- Les seves necessitats estan satisfetes i té l'oportunitat de perseguir una vida rica en els àmbits principals.
- Disposa de poder de participació en decisions que afecten a seva vida
- Es sent acceptada i plenament integrada en la comunitat
- Té les mateixes oportunitats que les altres persones per perseguir i assolir metes significatives

Dependència i qualitat de vida

Indicadors de qualitat de vida en persones en situació de dependència

Àrees o dimensions	Àmbit	Indicador
Benestar emocional	Benestar psicològic	Gaudir d'un bon estat emocional.
	Satisfacció	Estar satisfet/a, feliç i content/a amb la vida.
	Salut mental (absència d'estrès)	Disposar d'un ambient segur, estable i predictable. Saber el que té i pot fer.
	Autoconcepte	Sentir-se a gust amb el seu cos i manera de ser. Sentir-se valuós o valuosa.

Relacions interpersonals	Suports	<p>Sentir suport en l'àmbit físic, emocional i econòmic.</p> <p>Comptar amb persones que l'aconsellin i la informin.</p>
	Relacions/interaccions	<p>Estar amb diferents persones.</p> <p>Disposar de xarxes socials.</p> <p>Tenir relacions satisfactòries, amics i familiars.</p>
Benestar material	Estatus econòmic	Disposar de prou ingressos per cobrir necessitats.
	Ocupació	Tenir una feina i un ambient laboral satisfactoris.
	Habitatge	Disposar d'habitatge confortable i còmode.
Desenvolupament personal	Competència personal	Disposar de coneixements i habilitats que fomentin la seva autonomia en diferents àmbits.
	Competència professional	Disposar dels coneixements i habilitats necessaris per sortir-se'n en l'àmbit laboral.
	Educació	Tenir possibilitats de rebre una educació adequada i d'accedir a títols educatius.

Benestar físic	Salut	No tenir símptomes de malaltia. Tenir un nivell de funcionament físic i de dolor adequats. Rebre la medicació adequada.
	Benestar físic global	Gaudir de bona salut.
	Atenció sanitària	Disposar de serveis i atenció sanitària adequats.
	AVD	Poder dur a terme de manera autònoma les diferents AVD.
	Oci	Disposar d'habilitats i recursos d'oci i temps lliure.
	Nutrició	Disposar d'una alimentació adient.
	Mobilitat	Mantenir una activitat d'independència física.
Autodeterminació	Autonomia i control personal	Tenir possibilitat de decidir sobre la seva vida de manera independent i responsable.
	Metes i valors personals	Disposar de valors personals, expectatives i desitjos cap als quals dirigir les accions.
	Eleccions	Poder triar, segons les seves preferències, entre diferents opcions.
	Ambient residencial	Tenir accés a un bon ambient de vida, provisió i qualitat de serveis.

Inclusió social	Eleccions	Poder triar, segons les seves preferències, entre diferents opcions.
	Ambient residencial	Tenir accés a un bon ambient de vida, provisió i qualitat de serveis.
	Suports socials	Comptar amb xarxes de suport. Disposar de serveis adequats a les seves necessitats.
	Integració i participació en la societat	Accedir a àmbits comunitaris i participar-hi.
	Activitats de voluntariat	Participar en activitats de voluntariat.
	Rols comunitaris	Tenir un espai en la comunitat. Tenir un estil de vida semblant al dels seus iguals sense discapacitat.
Drets	Drets humans	Tenir reconeguts els drets com a persona. No rebre discriminació per causa de la discapacitat.
	Drets legals	Disposar d'accés a processos legals que assegurin el respecte dels seus drets.

Resum Àrees

- Benestar emocional
- Relacions interpersonals
- Benestar material
- Desenvolupament personal
- Benestar físic
- Autodeterminació
- Inclusió social
- Drets

Activitat: Indica quin factor/s estan afavorint la dependència en els casos següents:

- a) A mesura que avança l'esclerosi lateral amiotròfica (ELA), la Laura va sortint cada vegada menys al carrer.
- b) La Sara és una mare adolescent. Des de que la família li ha donat l'esquena, depèn de l'ajuda de la treballadora social per tirar endavant amb el nadó.
- c) En Leo fa temps que va abandonar els estudis i últimament es passa tot el dia dormint. La seva mare li ha d'insistir perquè mengi alguna cosa, fins i tot li ha de portar el menjar a l'habitació. Per més que ho intenta, no aconsegueix que es dutxi i es vesteixi.
- d) A la família Sala sempre hi ha un clima de calma tensa pendent dels dies que el pare, aturat de llarga durada, ha begut més del compte.
- e) En Manel vol estudiar turisme, però els centres amb què ha contactat li han posat problemes per la seva ceguesa.
- f) Fins ara, en Ramon ha viscut sol, però els seus fills es plantegen què poden fer perquè ja s'ha perdut algunes vegades pel barri i l'altre dia es va oblidar d'apagar els fogons. Per sort, al cap de poca estona va arribar la seva filla i no va passar res.
- g) La Isabel cada vegada nota més els anys i es cansa pujant les escales fins a casa seva. A més, els genolls alguna

ACTIVITAT MOODLE

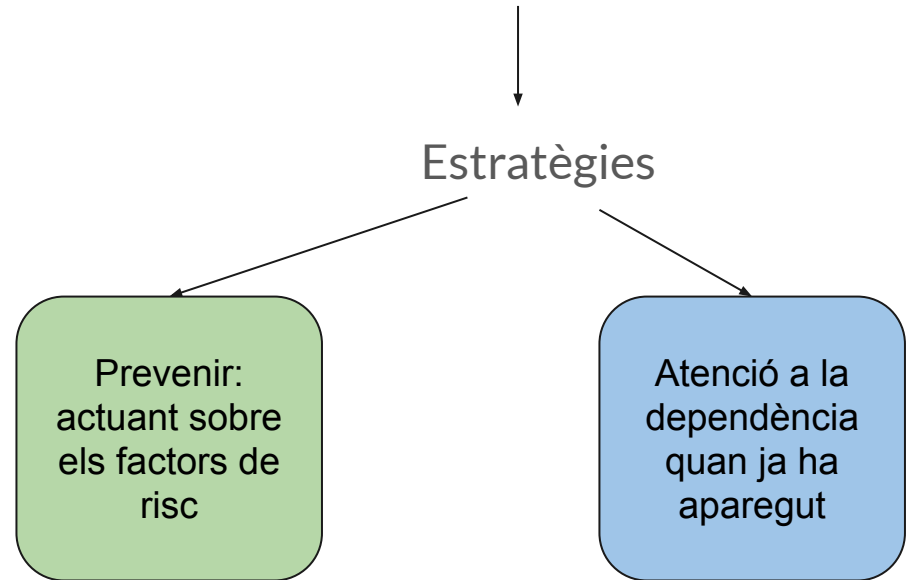

TASCA 2.

3. La promoció de l'autonomia personal

Per evitar la dependència o retard la seva aparició → fomentar l'autonomia

3.1 La prevenció de la dependència

MILLOR ESTRATÈGIA → PREVENCIÓ

La **prevenció de la dependència** inclou totes les mesures destinades a capacitar les persones perquè, mitjançant el seu control, puguin reduir els factors de risc que amenacen la seva autonomia.

3.1 La prevenció de la dependència: NIVELLS

- **Prevenció primària.** Està relacionada amb la promoció i protecció de la salut i engloba un conjunt de mesures destinades a reduir el risc d'aparició de la dependència en la població en general.

Pretén incidir en l'estil de vida mitjançant la promoció d'hàbits saludables: dieta, descans, activitat física moderada, no fumar, etc.

- **Prevenció secundària.** L'objectiu és detectar els indicis de l'aparició de la dependència, per poder prendre les mesures necessàries abans que s'instal·li.

Aquesta actuació precoç és una estratègia adequada en un moment determinat per restituir l'autonomia o retardar la progressió de la dependència, evitant especialment que es cronifiqui.

- **Prevenció terciària.** S'hi recorre quan la dependència ja està plenament establerta. Té com a objectiu evitar que progressi cap a estats més severos i minimitzar-ne els efectes sobre la vida de la persona, procurant el màxim grau d'autosuficiència en les activitats de la vida diària.

[Profesorados | Altamar](#)

Activitat: copia i completa la taula següent

Prevenció	Objectius	Mesures (exemples)
Primària	Promoció i protecció de la salut Reduir el risc de l'aparició de la dependència	Reptes esportius en grup Vacunes Xerrades informatives als IES
Secundària	Detectar els inicis de l'aparició de la dependència Prendre mesures abans de que s'instali la dependència	Diagnòstic precoç Mobilitat Mostra de productes de suport a col·lectiu en risc de ceguera.
Terciària	Evitar el progrés dins estats més severes	Quadern de ARASAAC

Tingues-ho en compte!

Viure implica una gran quantitat de dependències, tant en l'àmbit de l'autodeterminació (normes socials, limitacions econòmiques, instruments o persones que ens faciliten les activitats diàries, etc.) que assumim amb normalitat i per a les quals ens procurem els suports convenients: productes tecnològics, persones per fer les tasques de la llar, etc.

En aquest context, és possible plantejar-se per què es consideren dependents les persones que necessiten suports diferents. Sembla evident que, malgrat els grans avenços dels darrers anys, a la normalització de la dependència li queda un llarg camí per recórrer.

TASCA 3

3.2. L'atenció a la dependència

Classificació: D'acord amb qui ofereix l'ajuda i segons quin tipus es pot distingir entre:

- Recursos de suport informal
- Recursos de suport formal
- Assistència personal que es rep d'una persona contractada

3.2. L'atenció a la dependència

Recursos de suport informal

El **suport informal** inclou les atencions i cures ofertes, de manera altruista i gratuïta, per alguna persona o diverses de l'entorn immediat de la persona.

Aquest suport ve de la FAMILIA.

Beneficis:

- Relació afectiva
- Continuar vivint en l'entorn propi

El perfil de la cuidadora o el cuidador informal

Segons dades de l'Imserso, el perfil de les persones cuidadores informals de persones amb dependència és:

- Comparteix el rol de cuidador o cuidadora amb altres rols familiars: tres de cada quatre persones en situació de dependència reben cures per part d'algun familiar.
- És dona (83%): pot ser la filla (43%), l'esposa (22%) o la jove (7,5%) de la persona dependent. Aquest fet s'explica pel paper que, tradicionalment, les dones han adoptat en moltes societats, entre elles la nostra, i en el si de la família.
- Té una mitjana d'edat de 52 anys.
- Comparteix domicili amb la persona cuidada.
- No té una ocupació laboral remunerada.
- Presta ajuda diària.
- No rep ajuda d'altres persones.

Relació afectiva

- Situació que la persona més valora
- Proporciona més seguretat i confiança
- La persona dependent considera que rebrà l'ajuda més adequada i més natural

- Els membres de la família han de promoure activitats que alleugin l'ansietat, demostrar afecte, mostrar una actitud empàtica, comprensió de la situació
- Crear la sensació que la persona dependent no és una càrrega → autoestima

- És necessària una bona organització, suport professional i disponibilitat de recursos.

La permanència al domicili

Romandre al domicili és l'opció més desitjable per a la persona en situació de dependència per què proporciona els avantatges:

- Seguretat: física i emocional → pertinences
- Ajuda a mantenir l'orientació espacial i temporal, ja que té interioritzats dels diferents punts de l'estància que el permeten desplaçar-se
- Permet conservar la xarxa de relacions establertes

Desavantatges

- Els cuidadors no tenen formació específica
- La cura suposa un gran desgast físic i psicològic que pot incidir negativament a la atenció → BURNOUT

VIDEO

TASCA 4

3.2. L'atenció a la dependència

- Recursos de suport formal

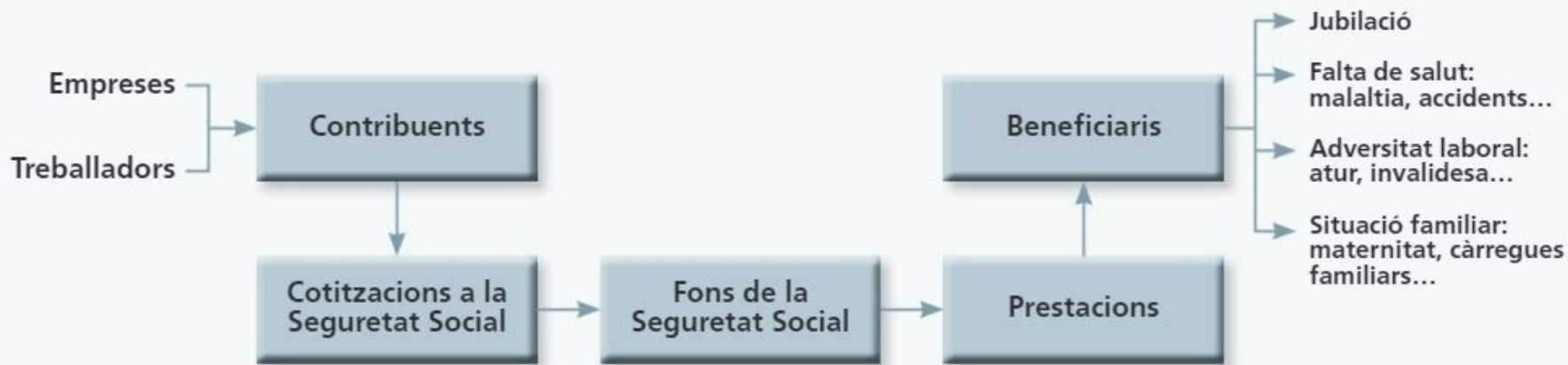
SISTEMA PER A L'AUTONOMIA I ATENCIÓ A LA DEPENDÈNCIA—> ESTAT DEL BENESTAR

El **suport formal** inclou tots els recursos i serveis creats per la societat per donar resposta a les persones que no poden viure de manera independent a casa seva i no poden ser ateses íntegrament per la família.

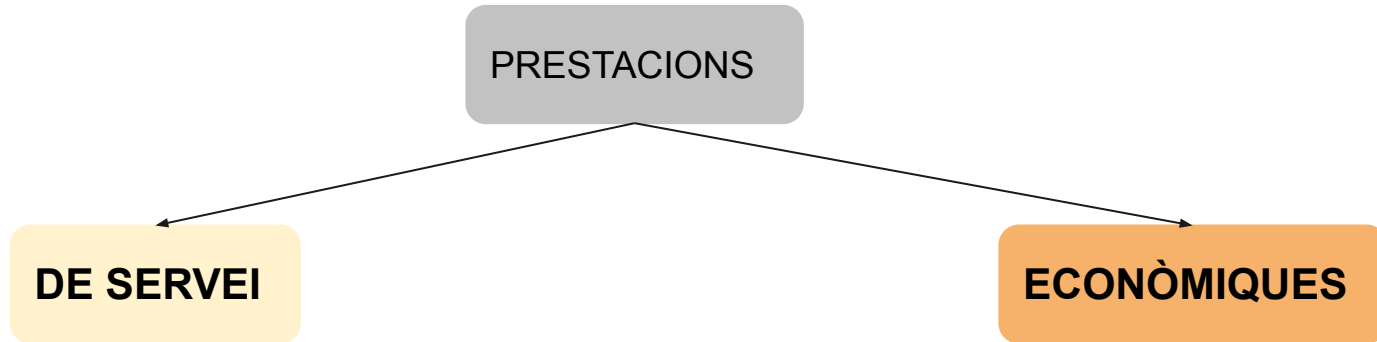
Estat del benestar

El Sistema para la Autonomía y Atención a la Dependencia

El **catàleg de serveis socials** estableix la nòmina de les prestacions en serveis i econòmiques que ofereix la comunitat autònoma, i les condicions i requisits per reconèixer-les, sol·licitar-les i percebre-les.

Els **serveis** que sol incloure el catàleg són:

- **Centres residencials**, que poden ser per a persones grans, amb discapacitat o amb malaltia mental.
- **Sistemes alternatius d'allotjament**: apartaments per a persones grans, habitatges tutelats, allotjaments compartits, cases llar o residències llar i llars terapèutiques.
- **Centres intermedis o de respir familiar**: centres de dia, unitats d'estada diürna, clubs, centres de nit, programes de termalisme social i programes de vacances.
- **Serveis de suport al domicili**: servei d'ajuda a domicili, teleassistència, programes d'assistència sanitària al domicili, hospitalització a domicili.
- **Centres de formació, ocupació i inserció laboral**: ocupació protegida, centres ocupacionals i centres i serveis de rehabilitació.

A més, s'hi inclouen tres tipus de **prestacions econòmiques**:

- Vinculada a la **contractació del servei**, per als casos en què no hi hagi oferta pública del servei que la persona requereix.
- Per a **cures en l'entorn familiar**, quan la persona sigui atesa al domicili per persones de la família.
- D'**assistència personal**, destinada a contribuir al cost de contractar d'un o una assistent personal, tal com veurem més endavant.

VIDEO

Accés als recursos de suport formal

Totes les persones que vulguin disposar dels serveis i prestacions establerts en la llei de dependència hauran de seguir aquests passos:

- 1.** Sol·licitar a l'autoritat competent de cada comunitat autònoma una avaluació per determinar el grau i el nivell de dependència.
- 2.** Obtenir l'acreditació amb el grau i el nivell de dependència.
- 3.** Sol·licitar a l'autoritat competent el programa individual d'atenció, amb els serveis i/o les prestacions econòmiques que es poden rebre.
- 4.** Obtenir la resolució amb l'aprovació de la sol·licitud presentada.
- 5.** Sol·licitar els serveis o prestacions establerts en la llei de dependència.

El o la TSIS en els equips d'atenció formal

Els tècnics i les tècniques superiors en integració social (TSIS) s'integraran en els equips d'atenció formal com a personal d'acció directa.

En el desenvolupament de la feina, participaran en la valoració de la persona, la programació d'activitats, l'organització i execució de les activitats que s'hagin definit (instrucció i entrenament de les habilitats necessàries i prestació dels suports), i també en l'avaluació del programa.

En les actuacions, el o la TSIS podrà ser complementat per la xarxa de suports de què disposi la

persona usuària, especialment la família, perquè els ensenyaments es consolidin i arribin a esdevenir hàbits.

És important remarcar que, per les seves característiques, la feina amb persones en situació de vulnerabilitat pot ser molt esgotadora, tant físicament com emocionalment, i pot desembocar en el que es coneix com a síndrome del professional cremat (*burn out*). Per evitar-ho, s'han d'aplicar estratègies d'autocura (estils de vida saludables, separació entre vida personal i laboral, etc.) i demanar ajuda professional si es detecten signes d'aquest cansament.

Persona contractada

Persona que n'ajuda una
persona, per la seva situació,

- Persones amb discapacitat física
- Contemplat a la Llei de Dependència 39/2006
- Figura amb gran projecció
- Funciona a través d'un contracte laboral

Diferències entre perfils professionals de suport a l'autonomia

	Assistència personal	Ajuda a domicili	Cures residencials
Lloc	En qualsevol part i situació, també en viatges.	Bàsicament, al domicili.	Residència.
Horari	Flexible en dies i hores, amb màxim mensual.	Establert i inamovible.	Torns establerts per cobrir les 24 hores del dia.
Tasques	Qualsevol que l'usuari o la usuària necessiti.	Tasques quotidianes i compres. Funcions molt concretes establertes.	Higiene, alimentació i control de la medicació. Facilitació d'activitats fora de la residència.
Presca de decisions	La persona usuària.	Equip professional comptant amb la família i, si està en condicions, la persona usuària.	Direcció del centre i equip professional.
Elecció del o de la professional	La persona usuària.	Equip professional.	Direcció del centre.

TASCA 5

4. Discapacitat i dependència

La **discapacitat** és la condició de la persona que presenta limitacions en la capacitat per dur a terme algunes funcions, a causa d'un dèficit sensorial, físic o intel·lectual.

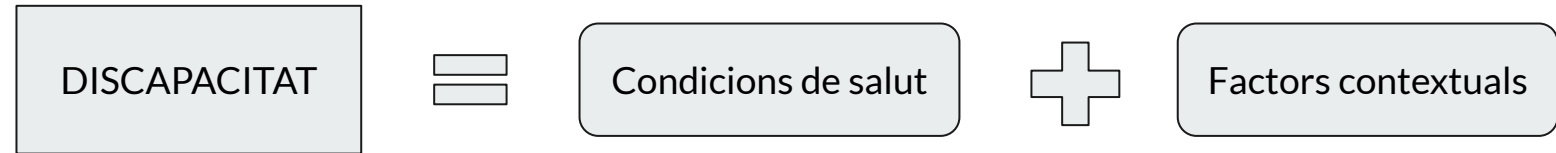
Una persona en discapacitat no te perquè necessitar ajuda per dur a terme les AVD.

Models teòrics de la discapacitat:

- Model de la CIF
- Model ecològic
- Model de la diversitat funcional

4.1. Models teòrics: El model de la CIF de la discapacitat

CIF: Classificació Internacional del Funcionament, de la Discapacitat i la Salut → Presentada per la OMS (2001)

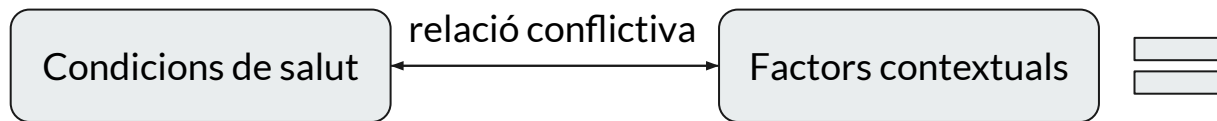
Lesions, malalties,
capacitat
intel.lectual, etc

Personals: edat, sexe,
estil de vida...

Entorn: barreres
arquitectòniques, els
serveis a disposició...

4.1. Models teòrics: El model de la CIF de la discapacitat

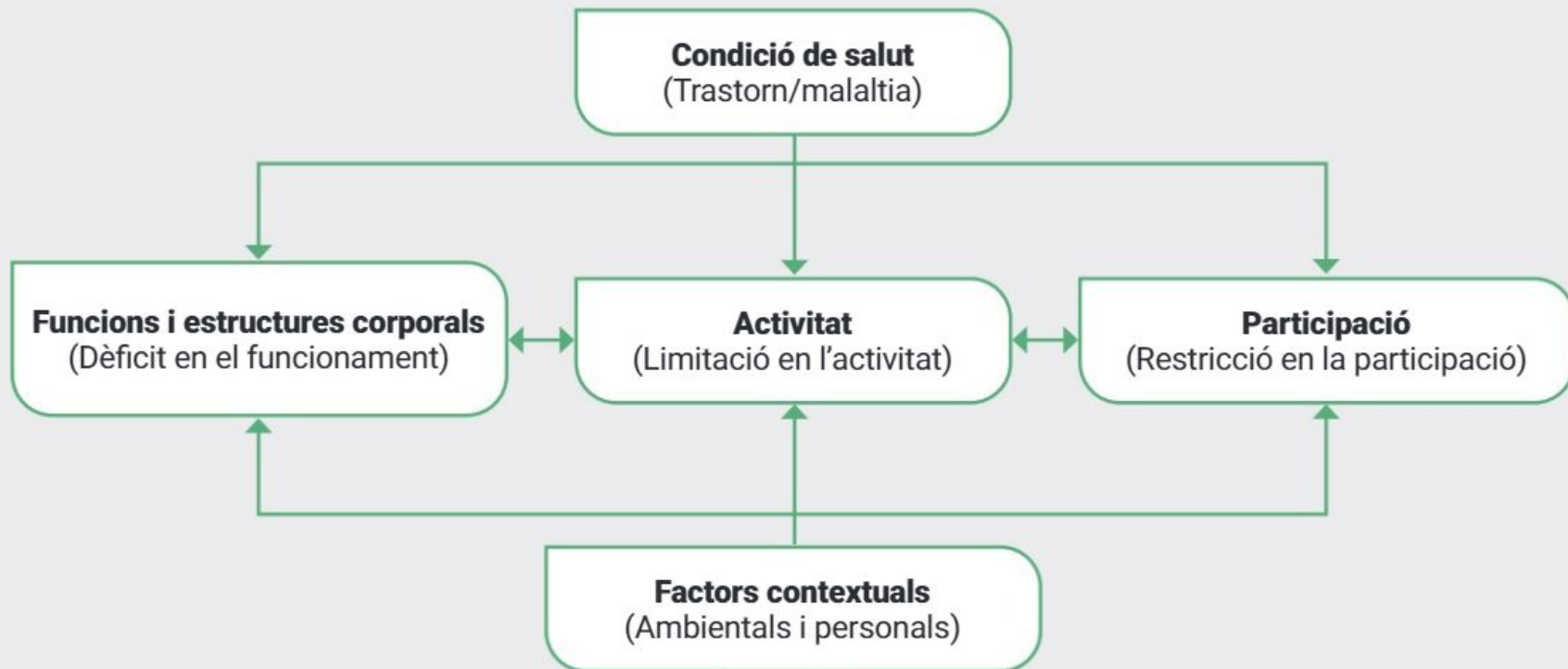
CIF: Classificació Internacional del Funcionament de la Discapacitat i de la Salut

Dèficits en el funcionament:
Pèrdua de les funcions o les estructures corporals de la persona

Limitacions en l'activitat,
especialment bàsiques, com l'autocura, la mobilitat, comunicació...

Restriccions en la participació i en les interaccions i les relacions personals que alteren la integració de la persona en la societat.

4.1. Models teòrics: Model ecològic de la discapacitat

Bronfenbrenner (1976).

4 factors interrelacionats

- Característiques de la persona
- L'entorn immediat de la persona
- La comunitat on viu
- La societat en conjunt

- ❖ Microsistema
- ❖ Mesosistema
- ❖ Exosistema
- ❖ Macrosistema

La discapacitat no apareix quan hi ha una deficiència en algun àmbit, sinó quan el context d'una persona no s'ajusta a les seves característiques personals i li impedeix actuar de forma autònoma.

4.1. Models teòrics: Model ecològic de la discapacitat

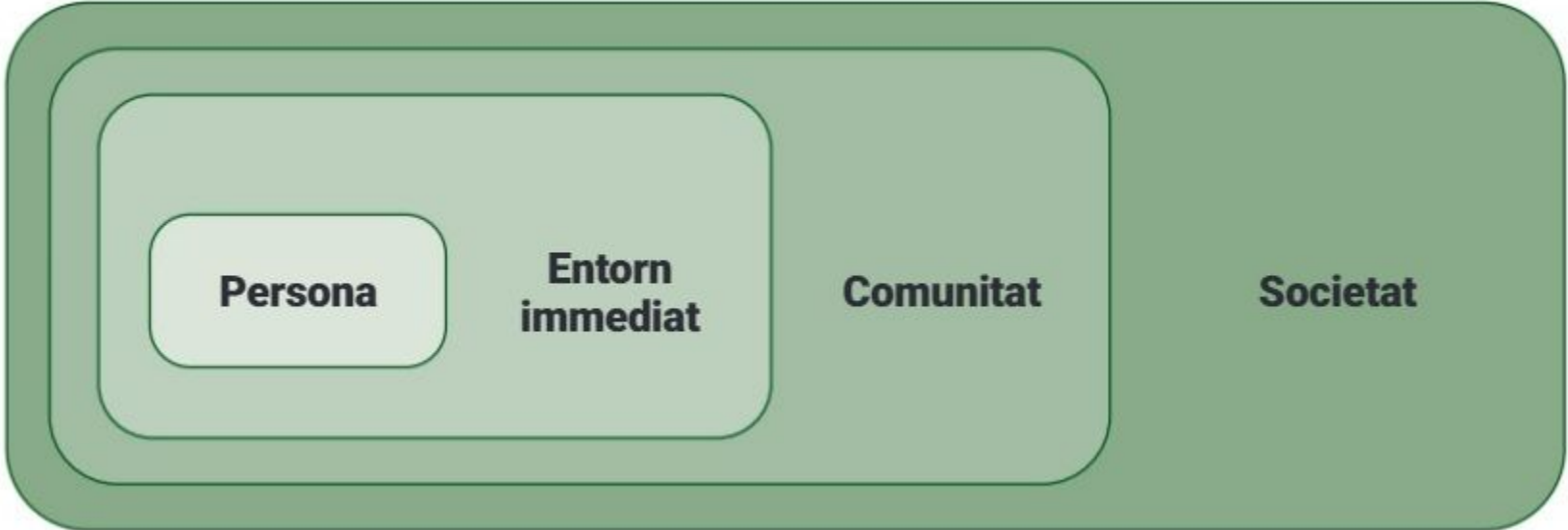

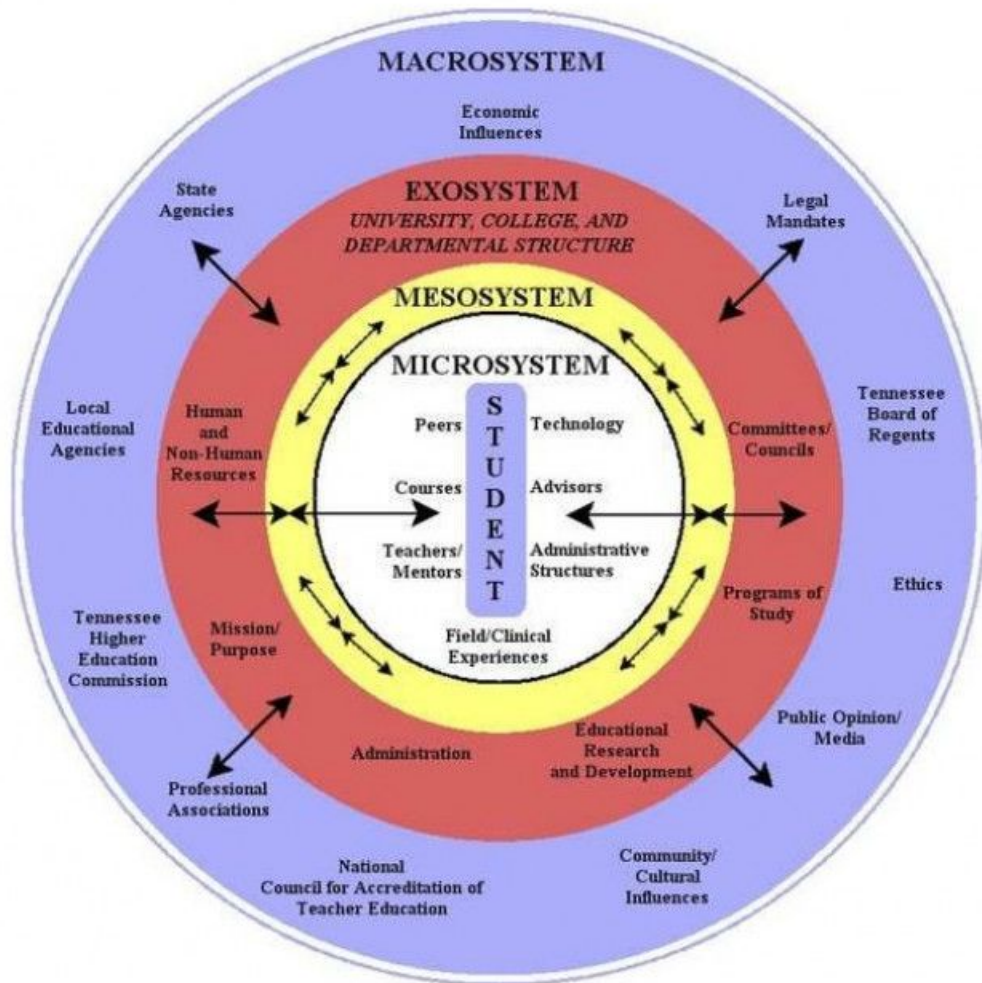
La discapacitat no apareix quan hi ha una deficiència en algun àmbit, sinó quan el context d'una persona no s'ajusta a les seves característiques personals i li impedeix actuar de forma autònoma.

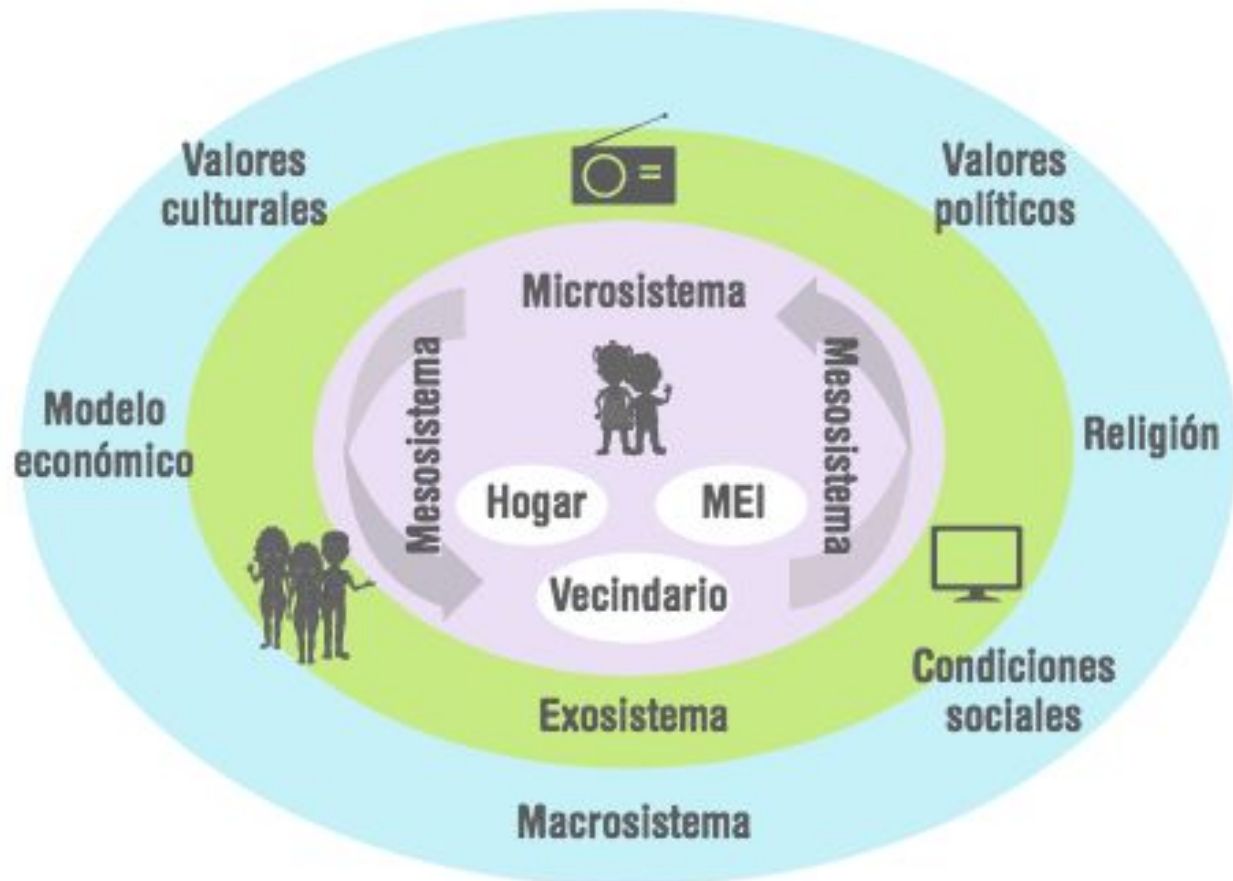

Principis:

- La discapacitat no és res fix si continu i canviant, depèn de les limitacions funcionals de la persona i els suports disponibles en l'entorn
- Les limitacions funcionals es minimitzen en la mesura en què es proporcionen els suports necessaris

Teoría Ecológica de Bronfenbrenner

4.1. Models teòrics: Model de la diversitat funcional

(2005) Fòrum de vida independent → Impulsa nou paradigma: diversitat funcional

DIVERSITAT

Cultura de la Vida Independent

D'on sorgeix aquesta idea?

Classificacions → Estereotips

Ability - Disability

Ability - Disability

Hem socialitzat que la consideració cap a aquestes persones com a inferiors o imperfectes, que cal rehabilitar per a que es puguin apropar al màxim possible al “funcionament normal”

Moviment de Vida Independent

Moviment de vida Independent

A colorful illustration of a diverse group of people of various ages and abilities standing in a circle, holding hands. The people are rendered in a simple, stylized manner with bright colors. In the foreground, a person is using a wheelchair with a large, multi-colored wheel. Other people are shown in various poses, some walking, some standing, and some using walking sticks. The background is plain white.

El **moviment de vida independent** sosté que les persones, independentment de la capacitat de funcionament que tinguin, tenen totes elles els mateixos drets i, per tant, han de poder exercir el mateix control sobre les seves vides.

Moviment de vida Independent

Pilars bàsics:

- **Tota vida humana té valor**
- Totes les persones, indistintament de quins siguin els seus impediments o la seva discapacitat, **són capaces de fer eleccions i tenen dret a fer-ho**
- Totes les persones tenen **dret de viure en dignitat**, des de la diferència, en igualtat d'oportunitats, i també tenen **dret a exercir el control** sobre les seves vides.
- Totes les persones tenen **dret a gaudir de la plena participació** en la societat

Moviment de vida Independent

Conceptes tradicionals:

- Discapacitat
- Retard
- Malaltia
- Minusvalia
- etc

Diversitat funcional

Moviment de vida Independent: Diversitat funcional

El terme **homes i dones amb diversitat funcional** engloba totes les persones que, a causa del fet que una part o la totalitat del seu cos o de la seva ment funciona d'una altra manera, fan les tasques habituals de manera diferent.

A colorful illustration of diverse people of various ethnicities and ages holding hands in a circle, symbolizing unity and diversity.

Diversitat funcional

Veiem, doncs, que aquesta definició incideix en dos aspectes:

- La **diversitat**, accentuant el valor positiu de la pluralitat humana.
- La **funcionalitat**, deixant clar que la diferència rau en la realització d'algunes funcions (com desplaçar-se, vestir-se, menjar, comunicar-se, anar al bany, etc.) de manera diferent.

Objectiu: Aconseguir el reconeixement social del dret de viure amb dignitat, desde la diferència en igualtat d'oportunitats

A colorful illustration of diverse people of various ages and ethnicities holding hands in a circle, symbolizing unity and diversity. The figures are stylized and vibrant, with some using wheelchairs or other mobility aids. The background is white, making the colorful figures stand out.

Diversitat funcional

Ho defineix a la perfecció Manuel Lobato Galindo, activista de Vida Independent: *«Els que ens desplacem de manera diferent, els que reben les sensacions d'una altra manera o els que interpreten el món de manera molt diferent, no tenim per què estar malalts, podem ser feliços, podem estimar i ser estimats, podem aportar coses, fins i tot prendre iniciatives i ser útils. Ha nascut el que es coneix com a Vida Independent».*

Moviment de vida Independent

A colorful illustration of a diverse group of people of various ages and ethnicities standing in a circle, holding hands. In the foreground, a person in a wheelchair with a colorful wheel is visible. The background is a soft, out-of-focus version of the same scene.

Convenció Internacional sobre el Drets de les
Persones amb Diversitat funcional

Extracte pàg. 29

Moviment de vida Independent

Organismes relacionats amb amb la vida independent

Xarxa Europea de la
Vida Independent

Fòrum de vida
Independent i
Divertat

Oficina de vida
Independent

Moviment de vida Independent

Nivell
Europeu

Organismes relacionats amb amb la vida independent

Xarxa Europea de la Vida Independent

ENIL
(European Network of Independent Living)

La seva finalitat és avançar en la consecució de la vida independent de les persones amb diversitat funcional. Per fer-ho articula estratègies com ara:

- La promoció de la filosofia de la vida independent, tant la dirigida a les persones com a les administracions i a les formacions polítiques.
- La lluita contra l'exclusió social i la discriminació per mitjà de les polítiques sobre discapacitat.
- La promoció de centres de vida independent a tot Europa.

Moviment de vida Independent

Nivell
Estatat

Organismes relacionats amb amb la vida independent

Fòrum de vida Independent i Divertad

El terme **divertad** és una paraula inventada, síntesi de *dignitat* i *llibertat*, que apunta cap a l'objectiu últim del Fòrum: la plena consecució de totes dues per part de les persones discriminades a causa de la seva diversitat, en aquest cas, funcional.

Moviment de vida Independent

Nivell
Local

Una **oficina de vida independent** (OVI), tal com la defineix l'organització mateixa, és una entitat per i per a l'apoderament de les persones amb diversitat funcional que la constitueixen.

**Oficina de Vida
Independent
(OVI)**

Entre els diferents serveis i suports que proporcionen aquestes oficines hi ha els següents:

- Assessorament en drets i vida independent.
- Entrenament en habilitats per a la vida independent.
- Serveis d'assistència personal (en parlarem més endavant).
- Formació especialitzada per a assistents personals.
- Orientació en productes de suport.
- Tallers de suport entre iguals.

Activitat

Per parelles pensa els motius pels quals fer servir el terme *diversitat funcional*.

Discapacitat o diversitat funcional?

El concepte de diversitat funcional com a evolució del de discapacitat, malgrat ser més inclusiu i menys pejoratiu, no s'ha acabat de consolidar.

El Comitè Espanyol de Representants de Persones amb Discapacitat (Cermi) i altres organitzacions i entitats han manifestat l'exigència que es torni a emprar el terme *discapacitat*, perquè consideren que la denominació *diversitat funcional*:

- És ambigua i causa greus confusions jurídiques i socials. En canvi, la denominació *persona amb discapacitat* està socialment reconeguda i acceptada internacionalment i és la que s'utilitza en la *Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat* (2006) de l'ONU, ratificada per l'Estat espanyol l'any 2008, i en la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.
- Invisibilitza el col·lectiu, les seves necessitats i els seus drets.
- Pot fer minvar la protecció a les persones que tenen discapacitat i generar una reculada greu en els assoliments que s'havien aconseguit.

Posen com a exemple que les entitats del sector de la discapacitat que recullen en els estatuts el terme *diversitat funcional* poden tenir problemes per accedir a subvencions destinades a la discapacitat, ja que no és el reconegut per la legislació i per la majoria de les administracions.

Creus que la discapacitat afecte diferent a dones i homes?

Perspectiva de gènere i discapacitat

Petit treball de investigació

Perquè la discapacitat afecta més a les dones que als homes?